

אנה טיכו

טקסט מידע למורה

מסך 2

ספור חיייה של אנה טיכו (1894-1980)

אנה טיכו נולדה לפני כ-130 שנה. היא גדלה בעיר וינה שבאוסטריה, ומגיל צעיר למדה שם ציור. בגיל 18 עלתה לארץ ישראל והתחננה עם בן-דודה, אברהם טיכו, שהיה רופא עינים. אברהם ואנה עברו לגור בירושלים, בבית שרכשו בשכונת עין כרם.

ירושלים הייתה באותה תקופה עיר צעירה, מונחת ומלכלכת, ובה חולים רבים. המפגש עם העיר צער את אנה וגרם לה להפסיק לצייר למשך שנים אחדות.

אברהם הרופא, בעלה של אנה, דאג מאוד לחולים בירושלים, לכן פתח מרפאת עינים גדולה בבית שבו התגורר עם אנה. אנה ואברהם טפלו בחולי עינים רבים והתפרסמו בנדיבותם ובמסירותם לחולים. אנשי ירושלים העניים נדעו שגם כשאין להם כסף לשלם עבור הטיפול, במרפאה של ד"ר טיכו הם יקבלו טפול מסור חנם אין כסף.

אנה עזרה לבעלה במרפאה ועבדה כאחות. כשהחלה לצייר, ציירה במיוחד את נופי ירושלים שאהבה מאוד. אנה ובעלה ארחו בביתם אמנים וסופרים, זממו מופעים שבהם אמנים הקריאו שירים וספורים, וערכו תערוכות.

לאנה ואברהם טיכו לא היו ילדים, והם החליטו לתת את ביתם למוזיאון ישראל שבעיר ירושלים. לאחר מותם הפך הבית למוזיאון שבו אפשר ללמד על חיייהם. בנוסף יש במוזיאון גלריות לאמנים צעירים, מתקנים בן ארועי תרבות, ואפילו מסעדה מפרסמת פועלת בו, ונקראת כמוכן מסעדת "אנה טיכו".

מסך 3- מידע להעשרה

בתחילת דרכה ציירה אנה טיכו בצורה מדוקדקת, בפרטי פרטים, את הנופים הצחיחים של ירושלים וסביבותיה – הרים חשופים, סלעים, טרשים, עצים פזורים וואדיות. אנה ישבה זמן ממושך מול הנוף בטבע וציירה.

כשעברה עם בעלה לגור בבית בעין כרם, נשקף בפניה הנוף הירושלמי מחלונות הבית, והיא ציירה מתוך ביתה. לאחר מכן עברה לצייר בסטודיו מחוץ לבית. היא המשיכה לצייר את נופי ירושלים, אך הציור נעשה מתוך הזיכרון ולא מתוך התבוננות בנוף עצמו. עם הזמן חל שינוי בציורים של אנה – הם נעשו חופשיים ומופשטים יותר, התרחקו ממראה הנוף המקורי, במציאות.

בשנותיה האחרונות אנה ציירה ציורים גדולים, ולרישומים בשחור-לבן הוסיפה כתמים של צבע שהדגישו את הרגשות שלה כלפי הנוף המצויר. בציורים היא עשתה שימוש בגוונים של אדמה, לעתים בתוספת נגיעות מפתיעות של כחול, סגול וכתום. היא גם ציירה את אותו נוף במצבים שונים: ביום קיץ נעים או ביום חורף סוער. בהמשך הצטמצמו הציורים הגדולים לציורים קטנים שהיו מעין תמצית מרוכזת של הנוף המצויר.

מסך 9:

וינה של אנה

מ-25 באוקטובר, 2012, עד 15 ביוני, 2013, בבית טיכו

אנה טיכו התגוררה עם משפחתה בווינה, ושם למדה אמנות מ-1908 עד 1912, השנה שבה עלתה ארצה. בתערוכה מוצגת התרבות החומרית המרתקת של אותן שנים – השנים המעצבות בחייה: ריהוט וחפצי בית מעוטרים טיפוסיים למאה ה-19; יצירות אמני "הקצסיון הווינאי" (גוסטב קלימט, אגון שילה); חפצים בעיצובם של המעצבים האוסטרים מיכאל תונט, קולומן מוזר, ג'וזף הופמן ואמני סדנת וינה. וכן יצירות של אנה טיכו מאותן שנים ועבודות מאוחרות יותר שניכרת בהן השפעת סגנון וינה.

הנוף בחר בי

מ-7 בספטמבר עד 13 בדצמבר, 2004, בבית טיכו

"לא אני בחרתי בנוף – הנוף בחר בי", אמרה אנה טיכו בבואה לארץ ב-1912. היא נדהמה מן האור, מן הטבע ומן האנשים, ונפעמה מן היופי הייחודי. היא חשה הזדהות גמורה עם העיר ירושלים, הארצית והרוחנית כאחת, והביעה זאת בעבודותיה – תחילה כמתבוננת מן החוץ, בבדידות מוחלטת, ועם השנים תוך התמזגות גמורה. בתערוכה מבחר מרישומי הנוף שלה, רובם בצבעי מים ובפסטל, שטרם הוצגו לקהל.

סופה עדינה: יצירות נבחרות מאת אנה טיכו

מ-16 ביולי עד 7 בדצמבר, 2013, בבית טיכו

אלפי הרישומים והמתווים שצוותה אנה טיכו למוזיאון ישראל מעידים עליה שהיתה יוצרת פורייה מאוד. טיכו יצרה אותם על פני 60 שנה, משנות העשרים המוקדמות ועד מותה ב-1980. התערוכה מציגה שניים מגופי יצירתה: את הנופים שתיארה בגירי פסטל, ואת ציורי הפרחים שציירה בצבעי-מים. אלה גם אלה מתאפיינים במידותיהם הגדולות, בשימוש יוצא מן הכלל בצבע, ובמועד יצירתם המאוחר יחסית.